

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

(Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim
Dalı Model Önerisi)

Yard. Doç Dr. Nurtuğ Barışeri* Arş. Gör. Attila Özdek*
Arş. Gör. Murat Can*

GİRİŞ

Türkiye’de ki öğretmen yetiştirme sisteminin Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren sürekli bir model arayışı içinde olduğu bilinmektedir. Öğretmen yetiştirme programları son olarak 1996 yılında YÖK tarafından yeniden yapılandırma adı altında ele alınarak lisans ve lisansüstü düzeyde değişiklikler yapılmış ve dersler yeniden düzenlenmiştir. 1998–1999 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan bu yeniden yapılanma anlayışı müzik öğretmeni yetiştiren kurumların programlarını da doğrudan etkilemiştir. YÖK’ün belirlediği bu yeni modelin ölçütlerine göre öğretmen olmak isteyen bir bireyin 16–24 çeşit (54–72 kredi) Alan Bilgisi dersi, 10 çeşit (32 kredi) Formasyon dersi, 7 çeşit (9 kredi) Genel Kültür dersi, 5–7 çeşit (15–21 kredi) seçmeli ders alması gerekmektedir. Bu yeni uygulama ile birlikte Pedagojik Formasyon dersleri blok halinde programa eklenmiş ve okul uygulamaları eskisine oranla daha işbirlikli hale dönüştürülmeye çalışılmıştır. Diğer taraftan YÖK tarafından önerilen ve müzik eğitimi anabilim dallarında uygulamaya konulan programdaki derslerin saat, dönem, kredi ve çeşitliliğinde bir takım kısıtlamalara da gidilmiştir. Bunun sonucu olarak da müzik öğretmeni adaylarının müziğin temelleri sayılabilecek birçok konuda yetersiz olarak mezun oldukları düşünülmektedir. Bu programın yürürlüğe konulduğu yıldan günümüze kadar programın olumlu ve olumsuz yönleriyle ilgili araştırmalar yapılmış, yeni program anlayışları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmalar ve çalışmalar doğrultusunda 2006 yılında YÖK tarafından da öğretmen yetiştiren kurumların programları ile ilgili olarak yeni düzenlemeler ve çalışmaların başlatıldığı bilinmektedir.

Bu çalışma daha önce yapılan benzer araştırmaları ve önerileri değerlendirip program geliştirme çalışmalarına bir dayanak ve geçerlilik sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu anlamda bu çalışmanın, yeniden yapılandırılacağı düşünülen müzik öğretmenliği programlarının yapı ve içerik bakımından nasıl düzenleneceğine dair bir fikir oluşturacağı düşünülmektedir.

YÖK 1998–99 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan programla ilgili olarak bazı bilimsel çalışmaların sonuçlarını dayanak göstermiş ve böyle bir

* Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi

değişikliğin gerekliliğini belirtmiştir. “Yeniden Yapılanma” adı altında uygulamaya konulan programların bazı gerekçeleri tutarlıdır. Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi gibi bazı derslerin farklı üniversitelerde farklı kredilerle öğretiminin yapılmış olması–ki bu oran 36–60 kredi arasında değişmekteydi (Bozkaya, 1999)-ya da Selçuk Üniversitesi örneğinde olduğu gibi Geleneksel Türk Sanat Müziğine yönelik derslerin saatlerindeki yoğunluk ve program içerisindeki oranı bu gerekçelere örnek gösterilebilir.

YÖK’ ün bu konudaki diğer bir endişesi ise alan derslerinin öğretmen adaylarını ilgili konu alanının bir dalında uzmanlığa yönelttiği düşüncesidir. Belki bu endişe diğer alanlar için örneğin kimya bölümü için geçerli olabilir. Çünkü bu bölümlere giren öğrenciler ilköğretim 2. kademedan başlayarak lise sona kadar kimya bilgileriyle ilgili dersler görmekte ve ÖSS adı verilen zorlu bir sınavdan geçerek kendi alanlarıyla ilgili belirli bir donanıma zaten sahip olmaktadır. Ancak müzik alanında uzmanlaşmak için hangi liselerden, hangi müfredatla, hangi donanımdaki bireyler müzik eğitimi bölümlerine girmektedirler? Selçuk Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’na giren öğrencilerin yaklaşık yarısının gerekli alt yapıya sahip olmadığı bilinmektedir. Ayrıca bu öğrencilerin ilköğretimde haftada 40 dakika, lisede ise seçmeli olarak görünen ve çoğunlukla seçilmeyen ya da seçtirilmeyen müzik dersleri ile yetişmiş olmaları gerçeği göz ardı edilemez. Bu seviyedeki öğrencilerin dört senede belli bir alanda uzmanlaşması olanaksız gibi görünmektedir. Bu anlamda program düzenleme çalışmalarında müzik bölümlerinin diğer bilim alanlarıyla eş tutulmasının doğru bir yaklaşım olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 1, S.Ü. E.F. G.S.E.B. M.E.A.B.D.’ndaki mesleki derslerin yıllara göre toplam ders saatinin dağılımı

DERSLER	YILLAR						
	90-92	92-93	93-94	94-95	95-96	96-98	98-99
Bireysel Çalgı Eğitimi vb.	18	18	16	16	16	16	8
İşitme Eğitimi(Tonal) Dersleri vb.	19	20	20	20	20	24	12
Temel Müzik Bilgileri vb.	5	5	4	4	4	5	3
Armoni-Müzik Teorisi vb.	9	10	8	8	8	12	6
Türk Müziği Çok Seslendirme	4	4	4	4	4	4	2
Piyano-Piyano'da Eşlik vb.	4	4	6	6	6	6	13
Bireysel Söyleme Eğitimi vb.	4	4	4	4	4	4	4

Koro(Çoksesli) Dersleri	16	16	16	16	16	16	15
Okul Çalgıları Eğitimi vb.	10	10	8	8	2	2	6
Türk Halk Müziğine Yönelik Dersler	11	11	10	8	8	10	2
Geleneksel Türk Sanat Müziğine Yönelik Dersler	35	36	36	36	36	22	4
Genel Müzik Tarihi-Müzik Kültürü vb.	6	6	6	6	6	6	5
Türk Müziği Tarihi	4	4	4	6	4	4	-
Müzik Toplulukları Yönetimi vb.	6	6	2	2	2	2	3
Müzik Biçimleri-Eser Çözümleme vb.	7	7	6	6	6	7	-
Birlikte Çalma-Orkestra/Oda Müziği vb.	12	12	8	8	8	8	15
Temel Bağlama-Seçmeli Bağlama vb.	12	12	12	12	12	12	7
Türk Halk Oyunları-Türk Halk Bilimi vb.	2	2	2	4	4	4	-
Ritmik Jimnastik ve Oyun vb.	4	4	2	2	2	2	2
Çalgı Bilgisi, Onarımı ve Bakımı	2	2	2	2	2	-	-
Eğitim Müziği Besteleme vb.	-	-	-	-	-	2	4
Müziğin Fiziksel Temelleri	4	4	4	4	4	-	-
Araştırma Teknikleri	2	2	2	2	2	-	-
Özel Öğretim Yöntemleri	3	3	3	3	3	6	8
Bilgisayar	-	-	-	-	-	7	4
Okul Bاندosu	-	-	-	-	-	-	2
Elektronik Org Eğitimi	-	-	-	-	-	-	2
Güncel/Popüler Müzik	-	-	-	-	-	-	2

Alana yönelik eğitim veren AGSL'lerdeki eğitimin niteliği de tartışmalıdır. Dicle (2004) AGSL'den gelen öğrencilerin çalgı eğitiminde son yıllarda birçok problemle karşılaştığını vurgulamıştır. Yurt genelinde sayıları artan AGSL'lerin nitelik açısından incelendiğinde özellikle çalgı eğitimi konusunda dikkati çekecek şekilde sorunlar yaşandığı bilinmektedir.

YÖK'ün bu programla ortaya koyduğu yaklaşımlardan biri özellikle alanla ilgili derslerin standartlaştırılmasıyla ilgilidir. Ancak diğer ülkelerin müzik programlarını incelediğimizde farklı üniversitelerdeki aynı bölümlerin birbiriyle tamamen aynı müfredatlar izlemediğini görmekteyiz. Farklı üniversitelerdeki aynı bölümlerin birbiriyle tamamen aynı müfredatlar izlemesini beklemenin de eğitim-öğretim ortamının koşulları açısından çok doğru bir yaklaşım olmadığı düşünülmektedir. Örneğin Selçuk Üniversitesi ile Gazi Üniversitesi'nin müzik bölümlerini karşılaştırırsak öncelikle bulunduğu ile göre taşıdığı sosyolojik, kültürel ve ekonomik farklılıklar başta olmak üzere bölümün fiziksel şartları, giren öğrencilerin düzeyleri, öğretim elemanı sayısı ve ilgi alanları gibi diğer farklılıklar hemen göze çarpacaktır. Her ne kadar standart bir öğretmen profili çıkarılmaya çalışılsa da mevcut programda bile her bölüm kendine özgü özellikleriyle öğretmen yetiştirmeye devam etmektedir.

Uygulamadaki programla birlikte bir yarıyıldaki ders saatlerinin azaltılması ve öğrencilere bireysel çalışma, araştırma, deneme ve uygulama için süre yaratılması hedeflenmiştir. Ancak ülkemizdeki bütün müzik eğitimi ana bilim dallarının eşit fiziksel imkânlara sahip olmadığı gerçeğini kabul etmek gerekmektedir. Örneğin Selçuk Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'ndaki fiziksel yetersizliklerin, öğrencilerin özel çalışma, araştırma, deneme ve uygulama saatlerini kısıtladığı ve öğrencilerin motivasyonunu daha da düşürdüğü düşünülmektedir. Diğer taraftan ülkemizdeki eğitim sistemimizin genel sancısı öğretmen merkezli zihniyetten kurtulamamış olmaktır. Bu nedenle de müzik eğitimcisi adayı programın kendisine sağladığı bireysel çalışma zamanlarını değerlendirme konusunda duyarsız ve bilgisiz kalmaktadır. Bu görüşler doğrultusunda Uz(1999) da fazla kredinin çağdaş eğitim anlayışı ile bağdaşmadığını vurgulasa da mevcut programın öğrencilerin birikimlerini, yeteneklerini ve ilgilerindeki bireysel farklılıklarını değerlendirebilecek ve karşılayabilecek esneklikten yoksun olduğunu savunmaktadır.

UYGULAMADAKİ PROGRAM ÜZERİNE YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Yayla (2004) müzik öğretmeni sayısının yetersizliğinden ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumların sayısının ya da kontenjanlarının arttırılması durumunda da öğretim elemanı sayısının yeterli olamayacağından bahsetmiş ve bu aşamada mevcut kurumların yapılanmasını, eğitim öğretim programlarının düzenlenmesini ve öğrenci alımı ile ilgili yeniden yapılandırmanın aciliyetini vurgulamıştır. Yayla, aynı zamanda Cumhuriyet döneminde müzik öğretmeni yetiştiren dört ayrı kurumun programlarında bulunan ortak dersleri belirlemiştir. Yayla'ya göre bu dersler: Bireysel Çalgı Eğitimi, Piyano, Armoni- Kontrpuan, Müzik Tarihi, Şan, MİOY, Koro, Müzik Teorisi, Piyano Eşlik şeklinde sıralanmaktadır. Bu durumda

sıralanan dersleri temel kabul edip, hangi yoğunlukta olması gerektiği konusunda yapılan çalışmalar şöyledir:

Çevik'in (2004) 3 örneklem grubuna (öğretim elemanları, öğretmenler ve son sınıf öğrencileri) lisans programının müzik öğretmenliğinin gerektirdiği yeterlilikleri kazandırma düzeyine ilişkin araştırmasında çıkardığı sonuçlar çok önemlidir. Bu sonuçlara göre Müzik Teorisi ve İşitme dersi; Armoni-Kontrpuan, Müzik Biçimleri ve MİOY olarak ayrılmalı, Bireysel ses eğitiminin, Çalgı eğitimi ve Eşlik eğitiminin süresi artırılmalı, Müzik Toplulukları yönetimi ismiyle programda bir ders olmalı ve 2 yarıyıl devam etmeli, THM, TSM ve Güncel Popüler Müzik dersleri uygulamalı yapılmalı ve süreleri uzatılmalıdır. Töreyn (2004) Müzik Teorisi ve İşitme derslerinin birbirinden ayrılarak 4 yarıyıl devam etmesi gerektiğini, Müzik Biçimleri ve Formları isimli bir dersin olması gerektiğini vurgulamıştır. Töreyn ders saatlerindeki artışın yanında programda yer alan birçok dersin ilköğretimde uygulamaya dönük olarak işlenmesi gerektiğini de vurgulamaktadır.

Kalyoncu (2004) müzik öğretmenliği lisans programının temel müzik öğretmeni yeterlilikleriyle ilişkisini incelemiş ve program derslerinin genel olarak müzik alan bilgisi, müziksel davranışlar, öğretme yeterlilikleri ve öğretmenlik meslek bilgisiyle ilgili yeterlilikleri kazandırmaya yönelik olduğu düşünülmeye rağmen içerik ve süre tutarsızlığından bahsetmiş ve formasyon derslerinin müzik alanıyla ilişkilendirilmediğini vurgulamıştır. Kalyoncu, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinin içerik olarak yoğun ancak süre olarak yetersiz olduğundan bahsetmiş, bu sebepten dolayı da İşitme Eğitimi dersinin Müzik Teorisi dersinden ayrı olarak en az 4 yarıyıl boyunca devam etmesini önermiştir. Ayrıca müzik dinleme ve müzik üzerine düşünmenin yanı sıra, müziksel yaratıcılığı destekleyecek derslerin programda yer alması gerektiğini de belirtmiştir.

Yurga (2003) programda yer alan teori ve beceri dersleri arasındaki dengesizliği ve Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersi gibi birleştirilmiş derslerin içerik olarak yoğunlaşp 3 yarıyıl, Eşlik dersinin 1 yarıyıl olmasının yetersizliğini vurgulamıştır. Bununla beraber belirlenen yeni dersleri(Güncel Popüler Müzik, Elektronik Org Eğitimi, Okul Bandosu, Müzik Kültürü, Oyun Dans ve Müzik, Eğitim Müziği Besteleme) programın olumlu yönleri olarak tanımlamıştır.

Özellikle Elektronik Org ve Okul Bandosu isimli derslerin aslında müzik öğretmeni yetiştiren programlar içinde bir dönemlik müfredat ve hacimde olup olmadığı tartışmalıdır. Bu derse giren öğretim elemanları örneğin Elektronik Org'da hangi orgun hangi özelliğini öğretecektir? Elektronik Org klavyeli bir çalgı olup müzik eğitimi içerisinde piyanonun kullanımından farklı bir özelliğe sahip değildir. Elektronik tuşlu çalgılar piyanonun olmadığı okullarda müzik öğretmeni tarafından piyano işlevli olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla elektronik tuşlu çalgıların özellikleri ve türleri ile ilgili bir dersin müzik öğretmeni yetiştiren programlarda haftada iki saatlik ve bir dönemlik bir ders olarak yer alması tartışılmaktadır. Belki bu dersin Müzik Teknolojileri adı altında bir konu başlığı olarak işlenmesi daha uygun olabilir.

Okul Bando dersi de içerik ve hacim olarak Elektronik Org Eğitimi dersinden farklı değildir. Bu ders için ayrılan sürenin müzik eğitimcisinin ihtiyaçları doğrultusunda başka bir ders ve konuda harcanması daha doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Okul bandosu kurabilen okulların sayısı ve durumu düşünüldüğünde durum daha da çarpıcı bir hâl almaktadır. Okullarda kurulabilecek bando ya da daha doğru bir yaklaşımla boru-trampet takımlarının faaliyetleri için gerekli donanımı okul çalgıları dersinde ya da eğitim müziği faaliyetleri ile ilgili başka bir derste belki de bir iki hafta içinde anlatmak ve uygulamak mümkündür. Bu iki ders acaba bir tercüme kurbanı mıdır? Yurtdışında “keyboard training” “piyano”yu ve “kilise orgları”ni kapsamakta, “School Band” ise “Okul Orkestrası”ni ifade etmektedir.

Göğüş’ün de (1999) belirttiği gibi programda yer alan Müzik Kültürü dersi için de bir tartışma yapmak yerinde olacaktır. Çünkü kültür zaman içerisinde bilinçli ya da bilinçsizce yapılan farklı faaliyet ve eğitimlerin sonucunda oluşan bir kavramdır. Dolayısıyla müzik kültürünün bir ders başlığı olması kültürün tanımına yaklaşım olarak tezatlık içermektedir. Müzik kültürü toplumdaki bireylerin sosyo-ekonomik durumlarına ve eğitim düzeylerine göre oluşacak göreceli bir kavramdır. Bunlar göz önüne alınınca bu konuda Yurga’nın uygulamadaki yeni programla ilgili olarak belirttiği olumlu yönlerin aslında zannedildiği kadar olumlu olmadığı düşünülmektedir.

Belirtilen diğer bir durum ise araştırma teknikleri ile ilgili bir dersin programda yer alması konusundaki fikirlere. Bilindiği gibi üniversite deyimi “universal” kelimesinden türemiştir. Buna dayanarak programları uygularken diğer evrensel bilgilere ulaşmak zaruridir. Bu yüzden araştırmayı teşvik edici şartlar oluşturulmalıdır. Fakat bunu daha önceki yıllarda yapılan Araştırma Teknikleri isimli bir ders anlayışı ile değil her dersin içerisinde yapılan bir aktivite veya o dersin değerlendirilmesinde bir ölçüt olarak ele almak daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Tarman (2004) bugünkü durumun öğretmen yetiştirme amacına yönelik olmadığını savunmaktadır. Müzik eğitimini Genel (Okul öncesi ve ilk-orta müzik eğitimi) ve Mesleki (Müzik öğretmenliği, Konservatuar, Müzikoloji ve AGSL öğretmeni) olarak sınıflamış ve kısa vadeli bir çözüm önerisi sunarak müzik öğretmenleri yetiştiren kurumların modelin her basamağına öğretmen yetiştirmesini savunmuştur. Buna benzer fikirler Çevik’in (2004) nitelikli öğretim elemanı yetiştirme konusunda öğretim elemanlarının görüşlerinde de ortaya çıkmıştır. Töreyn de (2004) okul öncesi –ilköğretim ve ortaöğretim müzik öğretmeliği modelini savunmaktadır. Bu fikre kısmen katılmakla birlikte öncelikle okul öncesi eğitimine yönelik bir müzik öğretmeni yetiştirme fikrinin yeniden irdelenmesi gerekmektedir. Çünkü bu basamakta yapılacak olan çok özel bir eğitimidir ve bu yaş grubuna eğitim verecek kişinin çok özel donanımlara sahip olması beklenir. Müzik de öğretmenin sahip olması gereken bu donanımlardan sadece birisidir. Bu dönemde öğretilecek her bilgi müzikle desteklenmelidir. Sayıları şarkı söyleyerek öğretmek, yağmuru çalgı aleti kullanarak anlatmak, bir olayı müzik dinleterek drama ettirmek vb. birçok etkinlikte öğretmen müziği

mutlaka bir materyal olarak kullanmak zorundadır. Bu yüzden okul öncesi çağdaki çocuklara ayrı bir müzik öğretmeni tarafından verilecek müzik eğitiminin faydalarının sınırlı kalabileceği ve müzik öğretmenin de kendisine olan güvenini kaybedebileceği varsayılmaktadır.

Programda yapılacak olan yapısal değişiklikleri, müzik eğitimi bir bütün olarak görecektir şekilde biçimlendirmek gerekmektedir. Yener (2004)'in bu konudaki önerisi önemlidir. Sanat eğitimine yönelik öğretmen yetiştiren programların tamamının Güzel Sanatlar Fakültesi çatısı altında birleştirilmesinin iletişimi kuvvetlendireceğini ayrıca hem fiziksel anlamda hem de ortaya çıkan etkinlikler anlamında bir güç birliği sağlayacağını belirtmiştir. Çevik (1999) Türkiye ve Amerika'da uygulanan müzik öğretmeni yetiştirme modellerini incelemiştir. Müzik öğretmenlerinden beklenen yetilerin sanatsal, kuramsal ve teknolojik boyutta olacağını düşünerek öğretmenin her alanda uzmanlaşmasının çok zor olduğunu savunmuştur. Burada tartışılması gereken konu müzik öğretmenin gerçekten bir alanda uzmanlaşarak mı -ki bu fikir YÖK tarafından kabul görülmeyen bir durumdur- yoksa ilköğretim okullarında her öğrencinin bireysel ihtiyaç ve isteklerine cevap verecek çok yönlü bir öğretmen olarak mı yetiştirilmesidir. Bu konuda Avrupa ve Amerika'daki öğretmen yetiştirme modellerini kullanmak ne derece sağlıklı olur tartışılabilir. Nitekim o toplumlardaki bireylerin müziğe bakış açıları ve tutumları ülkemizdekinden oldukça farklıdır. Yurt dışında çocuğu müzik eğitimine yönlendirme işi önce aile sonra öğretmen tarafından küçük yaşlardan (1,5 yaşından) itibaren yapılmaktadır. Yani Çevik'in bahsettiği hazırlama ve biçimlendirme dönemi müzik öğretmenliğine başlamadan önce tamamlanmış durumdadır. Bu yüzden yabancı ülkelerdeki müzik öğretmeni yetiştirme modelleri geliştirme ve uzmanlaştırma dönemini kapsamaktadır. Bu anlamda ülkemizdeki müzik öğretmeni yetiştirme modeli ülkemizin şartlarına ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir.

Buradaki en büyük sınırlamalar ise Müzik Eğitimi Bölümlerinin Eğitim Fakülteleri bünyesinde olmaları ve YÖK ün belirlediği standartların dışına çıkamamalarıdır. YÖK'ün ortaya koyduğu son çalışmalarda belirlenen durum bir yarıyıldan en fazla 22 ders saatidir (4 yılda 176 saat). Görüldüğü üzere istenilen nitelikteki müzik öğretmeni yetiştirmedeki en büyük engellerden birisi nicelik sınırlamasındadır. Eğitim Fakülteleri bünyesindeki diğer bölümlerde derslerin tamamı toplu olarak yapılabilme imkânına sahiptir. Örneğin Matematik, Fizik, Türkçe vb. alanlardaki dersler toplu olarak sınıfça yapılabilir. Ancak Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarındaki derslerin büyük bir kısmı bireysel olarak yapılması gereken derslerdir. Bu durumda diğer bölümlerde bir ders için bir sınıfa harcanan süre ile Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında bireysel olarak yapılması zorunlu dersler için harcanan süre karşılaştırıldığında çok çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Özet olarak derslerin ayrıştırılması ve sürelerinin artırılması ana tartışma konusu olmakla birlikte yabancı kaynaklı model arayışlarında da büyük sıkıntıların ortaya çıkması kaçınılmaz görünmektedir. Görüldüğü üzere nitelikli bir müzik öğretmeni olması istenilen adaylara yeterli bir alan bilgisi kazandırmak (bkz. A-B-C-D-E

maddelerine ve İlköğretim okullarında müzik öğretmenliği yapacak öğretmenlerinin nitelikleri) için en büyük engel **şimdilik** süre gibi görünmektedir. Avrupa ve Amerika'daki eğitim-öğretim takvimleri bir yıl içerisinde 3 yarıyı şeklinde planlanmaktadır. Bu durumda gelişmiş ülkelerdeki eğitim-öğretim takviminin ülkemizdeki eğitim-öğretim takvimine örnek model olarak uygulanması şu an için çok mümkün görünmemesine rağmen nitelikli müzik öğretmeni yetiştirmek için bu modelin yakın gelecekte değerlendirilmeye konulması gerekmektedir. Bilindiği üzere ERASMUS ve ECTS sistemleri ile ilgili olarak derslerin tanımları, içerikleri, süreleri ve kaynaklarının belirlendiği çalışmalar birçok üniversitede başlatılmıştır.

Bu çalışmanın amacı Konya Selçuk Üniversitesinin bu durumdan hangi ölçülerde etkilendiğinin araştırmaktır. Araştırma soruları:

1)Uygulamadaki programdan mezun olmuş öğretmen veya mezun olacak öğretmen adayları ile daha önceki programlardan mezun olan öğretmenler arasında lisans döneminde aldıkları mesleki alan derslerinin süre açısından yeterliliği konusundaki düşüncelerinde ne oranda farklılıklar vardır?

2)Müzik Eğitimi Ana Bilim dalındaki öğretim elemanlarının uygulamadaki program hakkındaki görüşleri nelerdir?

Araştırma Yöntemi

Bu çalışma eğitim ve öğretimin dinamik yani değişken bir yapıda olması fikriyle, öğretmen yetiştiren kurumların ve programların gerekli niteliklere sahip olup olmadığının sorgulanması gerektiği inancıyla yapılmıştır. Uygulamaya konulan yetişek tasarısı ne denli titiz hazırlanmış olursa olsun denence düzeyinde olması kaçınılmaz (Uçan,1982, s.6) bir gerçektir.

Araştırma farklı türlerde veri toplama metodları kullanılarak yapılmıştır. Daha önce yapılan araştırmaları da göz önünde bulundurarak genel tarama, içerik çözümlene ve veri toplama metodu kullanılmıştır. Müzik öğretmenlerine ve son sınıftaki müzik öğretmeni adaylarına anket uygulanarak nicel veriler elde edilmiştir. Öğretim elemanları ile yapılan nitel görüşme yöntemi ise Selçuk Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı elamanlarının genel görüşünü ortaya koymak açısından önem taşımaktadır.

Çalışma grubumuz Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ekseninde oluşturulmuştur. Ana Bilim Dalında görevli 22 öğretim elemanı, Konya ve değişik illerde görev yapan Ana Bilim Dalımızdan mezun 27 müzik öğretmeni ve Ana Bilim Dalımızda son sınıfta okuyan müzik öğretmeni adayları çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubumuz her ne kadar ülkemiz açısından bir genelleme yapmak için sınırlı olsa da öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin müzik eğitimi lisans programları hakkındaki fikirlerini yansıtması açısından önemli olduğu söylenebilir.

Bulgular

Araştırmamızın birinci bölümüne Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim dalından mezun Konya ilinde görev yapan 27 öğretmen ve öğrenimine devam eden 31 öğrenci katılmıştır. Öğretmen ve öğrencilerimize uygulanan anketteki sorular ders içeriklerinden oluşturulmuştur. Ders içeriklerindeki hedeflenen davranışların öğrenilmesinde programda ön görülen sürenin yeterli olup olmadığı sorulmuştur. Anket türü Likert tipi olup Kesinlikle yetersiz (1)- Yetersiz (2) - Kısmen yeterli (3) – Yeterli (4) - Kesinlikle yeterli (5) sıralamasından oluşmaktadır. Veri analizleri SPSS programı ile t testi yöntemiyle yapılmıştır. Öğretmenler mezuniyet yıllarına göre 98 programından önce ve sonra mezun olanlar şeklinde iki şekilde gruplandırılmıştır. Öğrencilerin hepsi 98 programından sonra değişkeninde yer almıştır.

Aşağıdaki tabloda 98-99'dan günümüze uygulamada olan programdan mezun olanlar ile 98-99 programından önceki programlardan mezun olan bireylerin karşılaştırılması yapılmıştır. En yüksek puan 5'dir.

Tablo 2, 1998-99 programından önce ve sonra mezun olan grupların ders sürelerinin yeterliği konusundaki görüşlerinin ortalaması ve anlamlılık dereceleri

		N	Ortalama	SS	Sig
Alan Çalgısı ders saati müzik öğretmenliğinin hedeflerini gerçekleştirme açısından	98 prg dan önce mezun	21	2,57	0,98	P<0.02
	98 prg dan sonra mezun	38	1,89	0,98	
Alan Çalgısı ders saati çalgıyı teknik ve estetik olarak kullanabilme, grup içerisinde müzik yapabilme, ilgili literatürü tanıma ve uygulama açısından		21	2,24	0,77	
		38	1,84	0,86	
Alan Çalgısı ders saati çalgı öğretim tekniklerini kavrama ve uygulama açısından		21	2,48	0,87	
		38	2,13	0,91	
Piyano ders saati teknik alıştırmalar, etütler, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekler ve piyano literatürünü tanıma ve uygulama açısından		21	2,76	0,99	P<0.03
		37	3,40	1,11	
Piyano ders saati piyanoyu okul müzik eğitiminde kullanabilme açısından		21	3,05	1,11	
		38	3,00	1,23	

Piyano ders saati bu çalgının öğretim tekniklerini kavrama ve uygulama açısından		21	2,86	0,79	P<0.05
		37	3,35	1,03	
Eşlik ders saati piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalabilme açısından		20	2,45	0,83	
		38	1,95	1,14	
Eşlik ders saati okul müziklerine doğaçlama eşlik yapabilme açısından		20	2,20	0,62	P<0.01
		38	1,63	0,85	
Müzik Teorisi ve Armonisi ders saati Türk ve Batı müziğinde armoni ve kontrpuanı kavrama ve uygulayabilme açısından		21	2,71	0,85	
		38	2,50	0,92	
Müzik Teorisi ve Armonisi ders saati müzik stillerini, formlarını, üsluplarını, türlerini ve yapılarını kavrama açısından		21	2,81	0,81	
		37	2,68	0,97	
Müzik Teorisi ve Armonisi ders saati eğitim ve okul müziği örneklerini inceleme, analiz etme ve uygulama açısından		21	2,90	1,04	
		38	2,71	1,04	
İşitme Eğitimi ders saati tek ses, çok ses ve ritmik yapıları algılayabilme ve çözümleyebilme açısından		21	3,10	1,18	
		38	2,79	0,93	
İşitme Eğitimi ders saati deşifre nota okuma, yazma ve müzik üretme tekniklerinin kavrayabilme açısından		21	3,10	1,18	
		38	2,76	1,05	
Türk Sanat Müziği ders saati TSM'nin tarihsel gelişimini kavrayabilme ve çalgılarını tanıyabilme açısından		21	2,43	1,17	
		37	2,59	1,14	
Türk Sanat Müziği ders saati TSM'nin kuramsal temellerini, repertuarını, okul müziğindeki yerini ve öğretme teknik ve yöntemlerini kavrama ve uygulayabilme açısından		21	2,24	0,94	
		37	2,19	0,97	
Türk Halk Müziği ders saati THM'nin tarihsel gelişimi kavrayabilme ve çalgılarını tanıyabilme açısından		21	2,71	1,27	
		38	2,66	1,10	
Türk Halk Müziği ders saati THM'nin kuramsal temellerini, repertuarını, okul müziğindeki yerini ve öğretme teknik ve yöntemlerini kavrama ve		21	2,62	1,07	

uygulayabilme açısından		38	2,29	0,98	
Okul Çalgıları ders saati okul müziği çalgılarının eğitimde nasıl kullanılacağını, teknik özelliklerini, literatürünü anlayabilme ve kavrayabilme açısından		19	2,74	1,05	P<0.05
		38	3,29	0,98	
Okul Çalgıları ders saati okul müziği çalgılarının öğretim tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		19	2,68	1,00	P<0.03
		38	3,32	1,01	
Koro ders saati tek ve çok sesli şarkılar, kanonlar, türküler, okul müziği koro literatürü ve koro eğitimi yöntem ve tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		21	3,29	0,85	
		38	3,66	0,91	
Koro ve Yönetimi ders saati çeşitli çağ ve üsluplardan seçilmiş tek ve çoksesli şarkılar, kanonlar, türküler ve okul müziği ile koro literatürü ve koro yönetimi yöntem ve tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		21	3,00	0,84	
		38	3,34	1,05	
Oyun-Dans ve Müzik ders saati Türk Halk danslarının ritmik hareketlerini tanıyabilme ve inceleyebilme açısından		18	2,39	1,14	
		38	2,74	0,95	
Oyun-Dans ve Müzik ders saati müzikli çocuk oyunları ve diğer dünya ülkelerinin dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi açısından		18	2,28	1,02	
		38	2,48	1,01	
Bireysel Ses Eğitimi ders saati Türkçeyi doğru kullanma, nefes teknikleri ve uygulama, sesi tanıma, doğru ve etkili kullanma konularını kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		21	2,81	0,82	
		38	2,66	1,12	
Bireysel Ses Eğitimi ders saati ses eğitim tekniklerine uygun olarak halk türkülerinin, okul şarkılarının ve Türk - Dünya ses müziğinden eserlerin seslendirilebilmesi açısından		21	2,86	0,73	
		38	2,71	1,14	
Müzik Tarihi ders saati Dünya müzik tarihinin gelişimi, dönemleri, akımları ile bu dönemlere ait çeşitli eserlerini dinleme, araştırma ve inceleme açısından		21	3,14	0,79	P<0.03
		38	3,66	0,91	
Müzik Tarihi ders saati Türk müzik tarihinin gelişimi, dönemleri, akımları ile bu dönemlere ait çeşitli eserlerini dinleme, araştırma ve inceleme açısından		21	3,14	0,65	
		37	3,19	1,17	
Toplu Ses Eğitimi ders saati nefes ve yumuşama çalışmalarını, konuşma alıştırmalarını ve toplu şarkı söyleme tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		21	3,33	0,86	
		38	3,55	0,83	

Toplu Ses Eğitimi ders saati tek ve çok sesli şarkı, türkü ve okul müziği örnekleri ile toplu ses eğitimi ilke ve yöntemlerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		21	3,19	0,81
		38	3,47	0,80
Orkestra/Oda Müziği ders saati toplu çalma teknikleri ile alıştırmaları ve birlikte müzik yapma yöntem ve tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		21	2,76	0,83
		38	3,11	1,06
Orkestra/Oda Müziği ders saati değişik dönem ve üsluplarda Türk ve Dünya müziğinden eserlerini çalma ve okul müziği örneklerini seslendirme açısından		21	2,76	0,83
		38	3,05	1,11
Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi ders saati orkestra/oda müziği literatürü ile birlikte müzik yapma yöntem ve teknikleri ve oluşturulacak okul çalgı topluluklarını yönetme becerilerini kazanma açısından		20	2,95	0,83
		38	2,92	1,05
Seçmeli Bağlama ders saati bağlamada temel ritimleri içeren küçük etüt, egzersiz ve ezgileri, tezene vuruşlarını, Türk halk müziği ezgi örneklerini, Zeybek-Konya-Ankara-Aşık vb. tezene tavrılarını anlayabilme ve uygulayabilme açısından		20	2,85	1,35
		37	3,14	1,03
Seçmeli Bağlama ders saati çalgı öğretim tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme açısından		20	2,60	1,05
		37	3,11	1,07
Seçmeli Bağlama ders saati bağlamayı okul müzik eğitiminde kullanabilme açısından		20	2,70	1,53
		37	3,08	1,12

Yukarıda çıkan sonuçlarda ortalama değeri 2,5'in altında kalanlar ders saati açısından yetersizlik verisi olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple tabloda ortalama değeri 2,5'in altında olanların yorumları üzerinde durulacaktır.

Tabloya göre Alan Çalgısı ders saati her iki gruba sorulan ilk madde anlamlı [$F(0,01) = 2,5$ $p < 0,02$] derecede diğer iki başlıkta ise yetersiz görülmektedir. Alan Çalgısı ders saatini müzik öğretmenliğinin hedeflerini gerçekleştirme açısından 2,5'in üzerinde bir ortalama ile (2,57) yeterli görenler önceki programlardan mezun müzik öğretmenleridir. Önceki programlarda Alan Çalgısı ders saatinin hafta 2 saat olmasının bu durumu etkilediği düşünülmeyle birlikte Alan Çalgısı ile ilgili diğer başlıklarda haftada 2 saat ders gören önceki programlardan mezun müzik öğretmenleri bile ders saatini yetersiz bulmaktadırlar.

Eşlik ders saatinin yeterliliği ile ilgili sorularda her iki grubun da ortalama değerleri 2,5'in altında çıkmakla birlikte uygulamada olan programdan mezun öğretmenler ve öğretmen adaylarının ortalama değerleri diğer gruba oranla dikkat çekici düzeyde düşüktür. Özellikle Eşlik ders saatinin okul müziklerine doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazandırabilmesi ile ilgili soruda bütün

tablonun en düşük ortalama değeri 1,63 olarak bulunmuştur. Piyano dersinin saati ile ilgili ortalama değerler her iki grup için de 3 civarında seyretmektedir. Uygulanan program lehine iki grup arasında anlamlı bir fark vardır [$F(0,3) = 2,2$ $p < 0.03$]. Tamamlayıcı iki ders olarak görülen Piyano ve eşlik ders derslerinin puanlarının farklı çıkması düşündürücüdür.

TSM ders saatinin yeterliliği TSM'nin tarihsel gelişimini kavrayabilme ve çalgılarını tanıyabilme açısından her iki grup için de ortalama 2,5 civarında iken aynı ders için kuramsal temeller, repertuar, okul müziğindeki yeri ve öğretme teknik ve yöntemlerini kavrama ve uygulayabilme açısından yeterlilik ortalama değeri 2,5'in altındadır. Burada dikkat çeken en önemli bulgu önceki programdan mezun öğretmenlerin TSM ile ilgili sonucudur (2.43 – 2.24). Bu öğretmenlerin nazariyat ve repertuar ders saatlerini uygulamada olan programa oranla daha fazla işlemlerinden dolayı ortalamalarının yüksek çıkması olasılığı varsayılmasına rağmen böyle bir sonucun oluşmasının nedeninin TSM dersinin içerik ve işlenişine ilgili olduğu veya bu ders içeriklerinin ve sürelerinin ilköğretimin-ortağretimin amaçladığı düzeyde yapılmamış olmasının bir sonucu olacağı düşünülebilir.

THM ders saati uygulamada olan programdan mezun öğretmenler ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre THM'nin kuramsal temellerini, repertuarını, okul müziğindeki yerini ve öğretme yöntem ve tekniklerini kavrama ve uygulayabilme açısından yetersiz (2,29) görülmektedir. Bu dersin bir yarıyıl ve haftada sadece iki saat ile sınırlı olmasının bu durumu etkilediği düşünülmektedir.

Oyun-Dans ve Müzik ders saati ile ilgili olarak; müzikli çocuk oyunları ve diğer dünya ülkelerinin dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi ile ortalama değerler her iki grup için de düşüktür. Müzik öğretiminde Dalcroze, Orff gibi bedensel devinimlere önem veren iki yaklaşımın bu dersin ana teması olması gerektiği gerçeği bir tarafa bu derslerin bir yarıyıl ve 2 saatle yeterli olmadığı düşünülmektedir. Maalesef bu alanlarda uzman kişilerin olmaması da bir dezavantaj olarak görülmektedir.

Okul Çalgıları dersiyle ilgili olarak, okul müziği çalgılarının öğretim tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme ve okul müziği çalgılarının eğitimde nasıl kullanılacağını, teknik özelliklerini, literatürünü anlayabilme ve kavrayabilme açısından yeni programdan mezun olan öğretmen veya öğrenim gören öğretmen adayları bu dersin süre olarak anlamlı derecede [$F(0,5) = 1,9$ $p < 0.05$] yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Yeni programdan mezun olan öğretmen veya öğrenim gören öğretmen adayları; Müzik Tarihi ders saatini, dünya müzik tarihinin gelişimi, dönemleri, akımları ile bu dönemlere ait çeşitli eserlerini dinleme, araştırma ve inceleme açısından diğer gruba göre anlamlı [$F(1,4) = 2,1$ $p < 0.02$] derecede yeterli olduğunu düşünmektedirler

Bu bölümde öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin nitel değerlendirme sonuçlarına göre iyi bir müzik öğretmeni profili ve şu anda uygulanmakta olan müzik eğitimi ana bilim dalı lisans programı hakkındaki görüşler sunulacaktır.

İyi Bir Müzik Öğretmeni Profili

Her şeyden önce iyi bir müzik öğretmeni mesleğini sevmeli, meslek heyecanı taşımalı ve kişilik özellikleri bakımından öğretmenliğe yatkın olmalıdır. Sorumluluk sahibi, sabırlı, yol gösterici ve atak olmalı, zarafet, nezaket ve kültürü ile sanatçı bir kişiliği yansıtarak mesleğini sanatın bir dalı olarak da görmelidir. Dilini doğru ve güzel konuşmalı ve kullanabilmelidir. Çağının teknolojik imkânlarını mesleğinde ve kendini geliştirmede kullanabilmelidir. Yaratıcılığı ve doğaçlama becerisi gelişmiş olmalıdır.

Formasyon açısından iyi bir eğitim sürecinden geçmeli, özellikle alanında pedagojik donanımlı olmalı, öğrenciyi anlayabilme, tanıyabilme ve yeteneklerini keşfedebilme noktasında özverili, becerikli ve yaratıcı olmalıdır. Öğrenci merkezli eğitim-öğretim yol ve yöntemlerini bilmeli, sınıf hâkimiyeti becerisine sahip olmalıdır.

Hem ülke hem de dünya gerçeklerinden haberdar, her tür müziğe açık ve ilgili olmalıdır. Türk müzik kültürüne vakıf olmalı, hem geleneksel müziklerimize ait çalgı, söyleme, kültür ve teori derslerini hem de önem sırasına göre batı ve Avrupa kültürlerinden başlayarak dünya müzik kültürüne ait çalgı, söyleme, kültür ve teori derslerini içeren bir eğitim-öğretim sürecinden geçmelidir. Alan çalgısında iyi yetişmeli, alan çalgısı dışında farklı çalgıları mesleğinde kullanabilmelidir. Sesini iyi kullanabilmeli ve güzel nota yazabilmelidir. Bağlama, gitar ve piyano gibi çalgıları mesleğinde etkin bir şekilde kullanabilmeli, ders dışı etkinlikler yapabilecek düzeyde bilgi ve birikime sahip olmalıdır.

Sanat zevki iyi olmalı, sadece müzik yapmanın değil müzik dinlemenin de kurallarını öğrenciye anlatabilmeli, zevk eğitimine önem vererek müzik çeşitliliğini öğrenciye tanıtabilmelidir.

Uygulamadaki Program

-Uygulamadaki programda işitme derslerinin saat ve süresi artırılmalı, teori ve armoni dersleri ayrı isimler altında yapılmalı, geleneksel müziklerimize ait derslerin saat ve süreleri artırılmalıdır. Piyano dersleri eşlik becerisini geliştirecek şekilde düzenlenmeli, çalgı olarak bir amaç olmaktan çok bir eğitim aracı olarak kullanılmalı, piyano alanında ilerlemek isteyen öğrencilere son sınıfta bu dersle ilgili imkânlar tanınmalıdır.

-Alan algısı derslerinin saati artırılmalıdır. Bireysel ses eğitimi dersi sesi kullanma ile ilgili temel davranışların kazanılmasına yönelik olmalı, tek bir tür ve yaklaşımdan uzak olmalıdır.

-Pedagojik dersler saat ve süre olarak yeterli olmakla birlikte içerik açısından müzik eğitimi ile ilgili olmalı, okul uygulamalarında izlenen öğretmen modelinin iyi örneklerden seçilmesine dikkat edilmeli ve okul uygulamaları daha iyi denetlenmelidir.

-Okul bandosu dersi ülke ve çevre şartlarıyla uyuşmadığından ve içerik olarak 1 yarıyılı kapsayacak hacimde olmadığı kabul edildiğinden eğitim müziği ile ilgili başka bir dersin bir ünitesi olarak düşünölmelidir. Elektronik Org Eğitimi dersi tanımı ve içeriği düşünöldüğünde seçmeli bir ders veya bir seminer şeklinde ele alınmalıdır.

-Müzik Tarihi dersinin süresi artırılmalı, zaman içerisinde birikimle oluşabilecek müzik kültürü kavramının bir ders adı olmasından vazgeçilmelidir.

-Bağlama dersi zorunlu bir ders olarak programda yer almalı ve küçük gruplar halinde yürütölmesine çalışılmalıdır.

-Orkestra/oda müziği ve koro yönetimi dersleri okul uygulamaları dersinden önceki yarıyıllarda olmalıdır.

Uygulamadaki programla ilgili genel görüşleri de şöyle özetlemek mümkündür:

Yeniliklere ve gelişmelere açık, ülke ve dünya gerçeklerini kabul etmiş bir eğitim ve öğretim anlayışı programa hâkim olmalıdır. Uygulama ve müzikal beceriye dayalı bütün dersler bireysel olmalı, öğrenciler farklı seviye gruplarına ayrılabilir, seçmeli derslere önem verilmeli, müzik öğretmenlerinin araştırmacı ve yaratıcı yönünü geliştirecek dersler ile güzel konuşma ve yazma ile ilgili bir ders müfredatta yer almalı, dersleri yürütecek öğretim elemanları bu alandaki yeterliliklerine göre seçilmelidir. Seçmeli dersler ülkemizin değişik bölgelerindeki müzik eğitimi bölümlerinde bölge ve yöre ihtiyaçlarına göre biçimlendirilmeli, korepetisyon, etnomüzikoloji, müzikoterapi, drama, çalgı bakım-onarım ve Türk halk oyunları gibi seçmeli dersler mutlaka açılmaya çalışılmalıdır.

SONUÇLAR

Araştırma sonucunda elde edilen verilerden ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

1- Program geliştirme ile ilgili çalışmaların alanında uzman kişilerin geniş katılımlarıyla yapılmadığı ve değişimlere ve gelişmelere kapalı olduğu,

2- Müzik eğitimi ana bilim dallarında ülke çapında bütünüyle standart bir program uygulamanın eğitim ilkeleri açısından doğru bir yaklaşım olmadığı,

- 3- Müzik eğitimi ana bilim dallarında uygulanmakta olan programın, müzik eğitiminin ilke ve hedefleri açısından yetersiz olduğu,
- 4- Öğretim elemanlarına göre uygulanmakta olan müfredattaki işitme derslerinin saatinin yetersiz olduğu, mezun olan müzik öğretmenleri ve 4. sınıf öğrencilerine göre ise yeterli olduğu,
- 5- Teori ve armoni derslerinin ayrı isimler altında ve yeterli süre ve içerikle yapılması gerektiği,
- 7- Piyanonun müzik eğitiminde bir araç olarak kullanılabilmesi için içerik ve işlenişinin bu doğrultuda belirlenmesi gerektiği ve eşlik ders saatinin tanımlı ders içeriği bakımından oldukça yetersiz olduğu,
- 8- Bireysel çalgı eğitimi ders saatinin çalgı hâkimiyeti, çalgıyı müzik eğitiminde etkili bir şekilde kullanabilme becerilerini kazanma, grup içerisinde müzik yapabilme, ilgili literatürü tanıma ve çalgı öğretim tekniklerini kavrama ve uygulama açılarından oldukça yetersiz olduğu,
- 9- Pedagojik formasyon derslerinin içerik ve işleniş bakımından müzik eğitimi ile yeterince ilişkilendirilmediği,
- 10- Okul bandosu ve Elektronik Org derslerinin tek başına bir ders olarak programda yer almasının gerekli olmadığı,
- 11- Müzik kültürü kavramının bir ders ismi olarak programda yer almasının doğru olmadığı ve Müzik Tarihi dersinin süre ve içerik bakımından gözden geçirilmesi gerektiği,
- 12- Bağlama dersinin programda mutlaka olması gerektiği,
- 13- Müzik toplulukları yönetimi ile ilgili derslerin programdaki yerinin süre, içerik ve yarıyıl bakımından gözden geçirilmesi gerektiği,
- 14- Geleneksel Türk Sanat Müziği ders saatinin tarihsel gelişimini ve çalgılarını tanıyabilme ve kavrayabilme açılarından yeterli olduğu, ancak kuramsal temellerini, repertuarını, öğretme teknik ve yöntemlerini kavrama ve uygulayabilme açılarından yetersiz olduğu,
- 15- Geleneksel Türk Halk Müziği ders saatinin tarihsel gelişimini ve çalgılarını tanıyabilme ve kavrayabilme açılarından yeterli olduğu, ancak kuramsal temellerini, repertuarını, öğretme teknik ve yöntemlerini kavrama ve uygulayabilme açılarından yetersiz olduğu,
- 16- Oyun-Dans ve Müzik ders saatinin müzikli çocuk oyunları ve diğer dünya ülkelerinin dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi açılarından yetersiz olduğu,

17- Programdaki seçmeli derslerin sayı ve çeşitliliğinin müzik eğitiminin gereklilikleri doğrultusunda mümkün olduğunca artırılması gerektiği,

18- Dersleri yürütecek öğretim elemanlarının yeterliliklerine göre seçilmesi gerektiği düşünülmektedir.

ÖNERİLER

1-Program geliştirme ile ilgili çalışmalar belli aralıklarda güncelleştirilmeli, iyileştirme çalışmaları özellikle ilk ve orta öğretimdeki uygulamaları hedef alarak alanında uzman kişilerin geniş katılımlarıyla yapılmalıdır.

2-Müzik eğitimi ana bilim dallarında ülke çapında bütünüyle standart bir program uygulanması yerine bireyin ilgilerini geliştirecek esnekliklerle beraber müzik öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği standartlar saptanıp bu alanlarla ilgili eğitim verilmelidir.

3-Bireysel çalgı ders saatleri 2 saate çıkarılmalı, bunun yanı sıra özellikle mezuniyete yakın yarıyılarda dersin içeriğinde; çalgı öğretim teknikleri ve materyal oluşturma ve dinleti hazırlama ve düzenleme konularına mutlaka yer verilmelidir.

4-Eğitimin yakından uzağa ilkesi göz önünde bulundurularak, geleneksel Türk müziklerine ait derslerin uygulanan programdaki ağırlıkları artırılmalıdır.

5-Eşlik derslerinin niteliğini artırmak için programdaki ders saati artırılarak Armoni ve Piyano dersleri ile eşgüdümlü zamanlarda verilmelidir.

6-Okul Bandosu, Okul Çalgıları dersinin bir konusu, Elektronik Org ise Müzik Teknolojileri ismiyle programa konulabilecek bir dersin konusu olmalıdır.

7-Oyun-Dans ve Müzik ders saati içeriğindeki konuların farklılığı göz önüne alınarak, Türk Halk Oyunları ve Müzik, Dans ve Drama şeklinde iki farklı ders halinde programa yerleştirilmeli ve bu derslere alanında uzman öğretim elemanlarının girmesine özen gösterilmelidir.

8-Koro-GTSM-GTHM-Eşlik-Okul Çalgıları dersleri okul müziği dağarcığını destekleyici nitelikte içeriklendirilmeli ve işlenmelidir.

9-Araştırma bilincini oluşturabilmek için programda yer alan bütün derslerde öğrencilere araştırma projeleri verilerek, araştırma ve inceleme faaliyetleri her dersin bir aktivitesi haline getirilmeli ve bu faaliyetler derslerin değerlendirmelerinde bir ölçüt olarak ele alınmalıdır.

10-Lisans öğrenim süresini 3,5 yıla düşürerek öğretmen ihtiyacının daha hızlı karşılanmasını sağlayacak bir sistemi hayat geçirebilmek için yurt çapında devam eden eğitim-öğretim faaliyetlerimiz bir yıl içerisinde 3 yarıyla çıkarılmalı ve bu sayede yaz döneminde oluşan zaman kaybının önüne geçilmelidir.

Araştırma sonuçları ve önerileri ışığında müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanabilecek bir program modeli aşağıdaki şekilde önerilebilir.

	DERSLER	1	2	3	4	5	6	7	8
MÜZİK	Temel Müzik Bilgileri	3							
	Çokseslendirme			3	3	2	2		
	Türk Müziği Armonisi								2
	Form Analizi			2	2				
	Eğitim Müziği Düzenleme Besteleme					4			
	Eşlik			1	1				
	MİOY	4	4	3	3				
	Piyano	2	2	1	1	1	1		
	Bireysel Çalgı	2	2	2	2	2	2	2	2
	Bireysel Ses	1	1	1	1				
	Orkestra ve Oda Müziği					3	3	3	3
	Okul Çalgıları	2	2	2					
	Bağlama ve Seçmeli Çalgılar				3	2	2		
	Koro			2	2	2	2		
	Müzik Toplulukları Yönetimi								2
	Geleneksel Türk Sanat Müziği				2	2	2	2	
	Geleneksel Türk Halk Müziği				2	2	2	2	
	Oyun-Dans					2			
	Genel Müzik Tarihi	2							2
	Müzik Türleri								2
Müzik Teknolojileri								2	

	TOPLAM SAAT	128 SAAT							
FORMASYON	Eğitim Bilimlerine Giriş	2							
	Geliřim Psikolojisi		3						
	Eğitim Programı ve đretim			3					
	đrenme Psikolojisi			2					
	Öđr. Tekno ve Materyal Tasarımı				3				
	Sınıf Yönetimi					2			
	Özel Öğretim Yöntemleri						4		
	Ölçme ve Deđerliřendirme						3		
	Rehberlik							2	
	Okul Deneyimi 1		5						
	Okul Deneyimi 2 seçmeli							5	
	Öğretmenlik Uygulaması								8
	Okul Yönetimi								2
	TOPLAM SAAT	44							
GENEL BİLGİ	Türkçe	2	2						
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	2						
	Yabancı Dil (İngilizce vb.)	3	3						
	Bilgisayar						2	2	
	Seçmeli Dersler			2		2		2	2
	TOPLAM SAAT	26							
	GENEL TOPLAM DERS SAATI	128+44+26=198							

	DÖNEMLERE GÖRE TOPLAM SAAT	25	26	24	25	26	25	24	23
		1	2	3	4	5	6	7	8

KAYNAKÇA

1-Bozkaya, İ., 1999, *Eğitim Fakültelerindeki Yapılanma İle Yeni Programın Uygulanmasından Doğan Aksaklıklar ve Beklentiler*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi “Sanat Eğitimi ve Sorunları” Sempozyumu Bildirileri, s.283-292

2-Çevik, S., 1999, *Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Eski-Yeni Modeller ve Model Arayışları*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi “Sanat Eğitimi ve Sorunları” Sempozyumu Bildirileri, s. 216-222

3-Çevik,S., 2004, *Yürürlükteki Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Tasarısına İlişkin Görüşler Öneriler*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

4-Dicle, H., 2004, *Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Verilen Eğitim Nitelikli Müzik Öğretmeni Yetiştirmek İçin Uygun ve Yeterli midir?*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

5-Göğüş, İ., 1999, *Çağdaş Müzik Öğretmeni Yetiştirme*, D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı, 10, s. 156-164, İzmir

6-Kalyoncu, N., 2004, *Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri ve Güncel Müzik Öğretmenliği Lisans Programı*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

7-Tarman, S., 2004, *Nasıl Bir Müzik Eğitimi? Nasıl Bir Müzik Öğretmeni?*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

8-Töreyin, Ayşe M., 2004, *Türkiye’de XXI. Yüzyıl Koşullarına Göre Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Yapılması Gereken Değişiklikler ve Bir Model Önerisi*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

9-Uçan,A., 1982, *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara

10-Uz, A., 1999, *Müzik Öğretmenliği Programları ve Çağdaş Bir Program İçin Öneriler*, D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı, 10, s. 172-180, İzmir

11-Yayla, F., 2004, *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar ve Müzik Öğretmeni Yetiştirme Yaklaşımları Işığında Genel Durum*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

12-Yener, S., 2004, *Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması ve Müzik Öğretmenliği Eğitimi*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>

13-Yurga, C., 2003, *Yeniden Yapılanma'nın Yeniden Yapılanması*, Malatya İnönü Üniversitesi “Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu”, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri>